

НАЦІОНАЛЬНІЙ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ — 25 РОКІВ

Президент НАМН України академік В. І. Цимбалюк

Національній академії медичних наук України виповнилось 25 років від дня її заснування. 25 років і для людини не так вже й багато, не кажучи про установу, але сьогодні є привід підвести певні підсумки, подивитись, які наслідки мало те, що 24 лютого 1993 року Президентом України був підписаний Указ про створення в незалежній Україні Академії медичних наук. Саме це передбачається зробити на сторінках Журналу НАМН України, два перших щорічних номери якого присвячені висвітленню результатів наукової діяльності установ Академії за певними напрямками медичної науки за час їх перебування у складі Академії.

Говорячи про роль і значення Академії, треба ще раз підкреслити, що головною рушійною силою в будь-якій галузі, в тому числі в охороні і збереженні здоров'я населення є наука.

Медична практика не може існувати та бути ефективною без сучасного наукового забезпечення. Найбільш ефективно медична наука може розвиватися у наукових колективах. Без наукових колективів, без науковців та відповідно обладнаних робочих місць не можливо розвивати сучасні наукові напрями зберігати та створювати нові наукові школи.

Досвід інших країн, зокрема США, в організації державного сегменту медичної науки свідчить, про те, що близько до НАМН є система національних інститутів здоров'я. Функції їх мало відрізняються від функцій, що притаманні Національній академії медичних наук України.

Функціонування мережі наукових установ національної академії медичних наук України може слугувати прикладом комплексної організації проведення не тільки наукових досліджень, а й надання спеціалізованої, високотехнологічної медичної допомоги.

Пріоритетним напрямом діяльності наукових установ НАМН України протягом усіх років існування було і залишається здійснення фундаментальних та прикладних наукових досліджень в галузі медицини та впровадження отриманих результатів в практичну діяльність як власних клінічних баз, так і закладів охорони здоров'я України.

Створення та трансфер нових способів, методів і технологій діагностики, лікування та профілактики найбільш розповсюджених захворювань

людини (у т.ч. нових лікарських засобів, медичної техніки та виробів медичного призначення) є однією з найважливіших складових діяльності НАМН з реалізації інноваційної політики держави в галузі охорони здоров'я. Відповідно до існуючих економічних умов важливим є також використання світових досягнень з виходом на власні передові концепції, теорії, методології та технології, які мають забезпечити авангардне положення вітчизняної медичної науки.

Слід зазначити, що на розвиток медичної науки істотний вплив мала “медична революція” останніх років у ряді наукоємних областей — в першу чергу в молекулярній біології, нанобіотехнологіях, молекулярній генетиці, інформаційних технологіях. Це сприяло значному переоснащенню методичної бази наукових досліджень, переосмисленню ідеології та наукових основ проблем теоретичної та клінічної медицини. Найбільш перспективними напрямками на даному етапі є біоінформатика, системна біологія, протеоміка, постгеномні дослідження, клітинні технології. Слід очікувати на можливі прориви і відкриття в області квантової фізики функціонування клітин, передбачається зростання обсягів досліджень в області створення нових лікарських засобів, що особливо важливо для країни, яка залежить від імпорту ліків.

Діяльність НАМН України, її установ сприяє всебічному розвитку фундаментальних та прикладних наукових досліджень з медико-біологічних проблем, забезпечує активну участь у науково-медичному супроводженні обороноздатності держави, широке впровадження наукових розробок у військову медицину, розвиток міжнародних наукових і науково-медичних зв'язків, забезпечення активної участі науковців НАМН України в європейських програмах, удосконалення нормативно-правової бази наукової та науково-медичної діяльності в країні.

Зараз у суспільстві все більше говориться про інноваційну модель розвитку науки, коли повністю завершується цикл “ідея — наукова розробка — впровадження”. Треба сказати що в Національній академії медичних наук України ця модель вже давно діє, бо більшість наукових розробок закінчуються створенням нових або вдосконаленням існуючих методів діагностики лікування чи профілактики хвороб людини, які впроваджуються в

установах Академії і включаються до стандартів лікування.

Науковці Академії мають суттєві досягнення у вирішенні проблем серцево-судинної хірургії, загальної хірургії, нейрохірургії, інфекційних захворювань проблем внутрішніх хвороб, ендокринних захворювань, онкології, очних хвороб, хвороб ЛОР-органів, ортопедії і травматології. Важливим напрямом наукових досліджень є з'ясування ролі оточуючого середовища і умов праці на розвиток захворювань. Однією з найбільш актуальних проблем охорони здоров'я населення України є покращення стану здоров'я жінок та дітей усіх вікових груп.

Постійно розширюється міжнародне наукове і науково-медичне співробітництво НАМН України, оновлюється договірна база, яка забезпечує співробітництво академічних установ із зарубіжними та міжнародними науковими центрами. Провідні вчені НАМН України постійно обираються до керівних органів міжнародних наукових товариств та асоціацій.

Міжнародна наукова спільнота високо оцінює досвід установ НАМН України з проблем радіаційної медицини, з мінімізації медичних наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Результати цих досліджень надали підстави для зміни міжнародних нормативів та стандартів. Цей напрям набув особливого значення після аварії на Фукусіма. Вчені НАМН України обмінюються досвідом та співпрацюють з вченими Японії, Південної Кореї та ін.

Отже, сьогодні існування Академії медичних наук є визначним фактором що впливає на розвиток медичної науки і охорони здоров'я. Академія ефективно виконує роль найвищої наукової установи в галузі медицини, учені Академії здатні вирішувати складні та важливі завдання, що спрямовані на збереження здоров'я громадян України і подовження їх життя, а також розвивати і впроваджувати високі медичні технології лікування найбільш тяжких захворювань.

Президія НАМН України щиро вітає всіх співробітників Академії з ювілеєм і бажає подальших успіхів в їх плідній діяльності.